

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula Casuum Conscientiæ

In Qva Agitur De Præceptis Ecclesiæ, De Officio Confessarii, Ac De
Censuris

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Articulus V. De integritate confessionis quoad species, & numerum
peccatorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41572

impediri effectū satisfactionis Sacramentalis, vt putant communiter Authores Verūm hæc suppositio nō adeo certa est, quin opposita, qua statuitur peccatum mortale non esse obicem effectui satisfactionis Sacramentalis, probabilis sit, vt alibi ostendimus.

Tandem qui in confessione negat se fecisse peccatum veniale, quod fecit, aut affirmat se fecisse, quod nō fecit nō peccat nisi venialiter. Peccat verò mortaliter per se loquendo, si peccatū de quo falso affirmat aut negat, est mortale: quia confessarium decipit in re graui. Dico per se loquendo, nam qui non tenetur hic & nunc peccatum aliquod mortale, quod commisit, confiteri; non peccat si negat se illud fecisse.

Si tamen pœnitens nullam aliam apponeret materiam, præter peccatū veniale quod non fecit, peccaret mortaliter, & Sacramentum esset nullum, defectu materiz necessaria ad absolutionem.

ARTICVLVS. V.

De integritate confessionis quo ad species, & numerum peccatorum.

IN primis vt valeat cōfessio, species peccatorū mortalium in ea esse declarandas, patet ex Concilio Trident. sess. 14. c. 5. Quod intellige de his speciebus que diuersa sunt in genere moris, non autem de illis que tantū materialiter, seu physicè distinguuntur.

Vnde si Titius tempore præcepti omisit Sacrum, & ieiunium, non sufficit si dicat se bis peccasse mortaliter, sed dicere debet se Sacrum, & ieiunium omisisse. Et similiter si peccauit contra castitatem, iustitiam, aliasve virtutes, cuiusmodi peccatorum species declarare debet.

Si vero occidit aliquem, non interest scire an gladio, an hasta eum occiderit. Si furatus est, non tene-

tur exprimere materiam furti (nisi ea speciem mutet, ut in furto rei sacrae contingit) sed tantum valorem rei furto sublatae. Si in haeresim lapsus est, non tenetur exprimere an sit Lutherana, an Calvinistica, &c. Si tamen circumstantia apostasiae iuncta est haeresi, ea declaranda est.

Ut autem haec doctrina facilius ad praxim reducatur, nota 1. peccata distingui specie, ratione obiectorum in quae per se tendunt; ita ut illa sint specie distincta, quae habent obiecta formaliter distincta; quae ratione furtum, adulterium, homicidium, &c. inter se specie distinguuntur.

Nota 2. Peccatum habens suam speciem ab obiecto, interdum aliam speciem sumere a circumstantia aliqua, quando nimirum haec ex se, & independentem a malitia actus, rectae rationi repugnat: ut dum quis mentitur ex intentione furandi; ille enim finis malus est ex se, & independentem a mendacio. Quod si circumstantia actui addita ex se mala non sit, sed tantum quatenus coniuncta est cum actu, qua ratione accipere multum non est malum, nisi quatenus furtum ipsum malum est tunc circumstantia non addit novam speciem actui malo, sed tantum auget illius malitiam intra eandem speciem.

Secundo declarandus est distincte in confessione peccatorum mortalium numerus, ita ut poenitens qui decies furatus est, dicere debeat se decies furatum esse, nec sufficiat si confuse dicat, se pluries peccatum illud perpetrasse.

Qui praecise non recordatur numeri peccatorum, dicat se toties plus minusve peccasse. Quod si postquam facto sufficienti examine dixit v. c. se decies plus minusve blasphemasse, deprehendit se duodeces blasphemasse, non tenetur hunc excessum in sequenti confessione declarare. Secus si non dixit, plus minusve, aut etsi dixerit, si numerus praetermissus assignatum notabiliter excedit.

Quidam aiunt satis esse si meretrices dicant, se tan-

to tempore cuilibet accedenti expositas fuisse. Verum etsi talis modus confitendi sufficere possit vltariis, probabilius tamē est debere meretrices modo possibili principales luxuriæ species declarare, quoties nempe cum coniugatis, cum Clericis, & peccauerint.

Quamuis fornicator non teneatur actus inhonestos qui præcesserunt exprimere, sed solam fornicationem; si tamen ista non sequatur, tenetur illos, & nimumque fornicandi declarare, cum vere sint peccata.

Quando voluntas occidendi, vel aliud peccatum externum patrandi statim opere completur, sufficit tunc solum actum externum confiteri. Si tamen sit aliqua temporis distantia inter voluntatem, & actum, oportet vtrumque distinctè patefacere, cum voluntas præterita, & præsens, ob moralem interruptionem, sint duo peccata numero distincta.

Qui se exponit periculo peccatum aliquod mortale committendi, eo ipso peccat mortaliter toties quoties, etiamsi de facto tale peccatum non perpetret. Quod si præsentē occasione, cui voluntarie se exposuit, statim peccat, sufficit si dicat in confessione se tale peccatum commississe: quia tunc hæc duo in vnum peccatum coalescere videntur. Si vero sit aliqua notabilis mora inter prædictam expositionem, & actuale peccatum, sic duo sunt peccata distincta in confessione declaranda.

Qui vno ira impetu, multas eiusdem speciei iniurias in aliquem spargit, vt dum sapius eum vocat ebrium, vnum tantum peccatum mortale committit, in confessione declarandum, quemadmodum qui pluries aliquem gladio percutit, ex eadem iracundia calore, non nisi semel peccat mortaliter: & si percussus sit Clericus, percutiens vnum tantum excommunicationem incurrit. Et similiter qui eodem tempore, ad confirmandam eandem falsitatem

sapius

sapius iurat, non nisi vnus periurij mortalis cense-
tur reus.

Quando autem multiplicantur in iuria diuersa
rationis, vt dum quis alium eodem tempore vocat
ebrium furem, luxuriosum, &c. communis est sen-
tentia, tot committi peccata mortalia in confessione
sigillatim declaranda. Verum oppositum nonnullis
videtur probabile, adeoque iuxta illos sufficit, si pe-
nitens dicat se aliquem pluribus verbis iniuria gra-
uiter affe. isse. Quemadmodum si alicui furatus es
cruenenam, libros, & pallium, satisfacies si valorem
horum omnium exprimas.

A: si quis vno ictu tres vulnerat, vel occidit, perir-
degora Deo reus est, ac si tribus ictibus id praestaret.
Vnde censeatur triplex peccatum mortale, saltem re-
quiuenter. seu virtualiter committere, & si quos
occidit sunt Clerici, triplicem excommunicationem
incurrit.

Hinc qui vno actu vult totam aliquam familia
interimere, tot virtualiter committit peccata, quot
sunt persona in ea familia contenta. Vnde non suffi-
cit si dicat in confessione, se habuisse animum occi-
dendi, sed debet assignare numerum personarum
quas interficere vult. Qui tamen totam aliquam
domum vult incendere, vnum tantum peccatum
mortale committit.

Qui non habet peccata mortalia, debet ex proba-
biliori sententia, aliquod veniale in specie declara-
re; nec sufficit si dicat generatim se venialiter pec-
casse, nisi nullius peccati venialis in specie memoria
occurrat. Quia etsi non teneatur confiteri peccata
venialia, ex hypothesi tamen quod vult confiteri, te-
netur certam aliquam & determinatam materiam
formae subiicere. Non tamen necesse est confiteri nu-
merum peccatorum venialium, nec singulas eorum
species.

Vt autem ista clariùs intelligantur, obseruandum
est in peccatis quae interius consummantur, qualia

sunt odium, hæresis, delectatio morosa, &c. multiplicata voluntate peccatum multiplicari. Vnde in confessione declarare debes quoties talem voluntatem conceperis. Quod si variae illius interruptiones deprehendi nequeunt, sufficit si dicas te v. c. per horam in prava aliqua cogitatione Veratum.

Similiter peccata quæ exterius procedunt, toties censentur multiplicari quo ad numerum, quoties per contrariam voluntatem interrupta renouantur. Vnde si ex voluntate occidendi Petrum, incipis arma parare, deinde hanc pravam intentionem retractas, ac rursus ad priorem voluntatem regrederis, committis duo peccata in confessione declaranda, idemque dicendum videtur si non retractas quidem priorem voluntatem; sed ad alia opera te accingis, quæ nullomodo conducunt ad occisionem, tantumque tempore durat talis interruptio, vt posterior, voluntas prudentis arbitrio, iudicetur peccatum à priori distinctum.

Quod si actio externa non interruptitur, censetur vnum numero peccatum, etsi actus internus voluntatis interruptatur; vt dum quis vadit ad domum Titij, animo occidendi illum, nec in itinere mutat propositum, etsi non continuò de eo cogitet.

Haftenus dicta ita debent intelligi, vt spectet ad integritatē confessionis, declarare etiam peccata mortalia dubia. Pro quo nota 1. te debere confiteri, tum quando dubitas, an commiseris actū quem scis esse peccatum mortale; tum quando constat te peccasse, sed dubitas an tale peccatum sit mortale, an veniale; tū quando certò scis te commississe peccatum mortale dubitas tamen an illud confessus fueris.

Nota 2. Peccata certa tanquam certa confitenda esse & dubia tanquam dubia; quando autem proponitur in confessione aliquod peccatum dubium, addendum esse aliud certum, alioqui absolutionem non nisi sub conditione dandam esse.

Nota 3. cum qui confiteretur peccatum quod fecit, dubitans

dubitans an esset mortale; non teneri denuò illud confiteri, etsi postea cognoscas esse verè mortale. Qui tamen confitetur dubitans, an commiserit aliquod peccatum, quod est mortale, tenetur iterum eiusmodi peccatum confiteri, si certo postea constet se illud commisisse.

ARTICVLVS VI.

De integritate confessionis, quoad peccatorum circumstantias.

DUBITARI non potest, quin declarandæ sunt in confessione circumstantia illa, quæ ita peccati speciem mutant, vt ex veniali faciant mortale; sicut contingit dum quis leue furtum committit, vt suffocetur, vel occidat.

Certum etiam est declarandas esse circumstantias, quæ actui secundum se malo nouam speciem malitiae addunt ita vt idem actus prout hic & nunc elicitus duas malitias mortales specie distinctas contineat, vt dum quis furatur rem sacram, aut cum persona Deo dicata peccat.

At quamuis non adeo certum sit, declarandas esse circumstantias notabiliter aggrauantes intra eandem speciem, sententia tamen quæ affirmat, eas quoque necessario confitendas esse, nobis temper visa est longè probabilior, hac in praxi consulenda, & sequenda, etsi nonnulli eam vt nimis scrupulosam reiiciant.

Certè non ex scrupulo, sed rationabili ni fallor timore inductus, valde durum existimo, quod tam ille qui mille aureos furatus est, quàm qui duos dumtaxat, teneatur tantùm dicere se furtum mortale commisisse. Hinc enim confessarius aliud nihil concipere potest, quàm vtrumque æqualiter peccasse, vtrumque æqualiter obligari ad restitutionem, & æqualem vtrique pœnitentiam, pro culpa in Deum commissa, imponendam esse. Quod tamen cum